

Sygn. akt X Ca 269/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy X Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirela Tocha - Plata (spr.)
Sędziowie:	SO Anna Pochyleczuk SO Edyta Dolińska - Kryś
Protokolant:	st. sekr. sąd. Małgorzata Sztuczyńska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie sprawy

z powództwa M. W. (1)

przeciwko M. W. (2)

o uchylenie alimentów

oraz z powództwa M. W. (2)

przeciwko M. W. (1)

o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego i podwyższenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną – powódkę wzajemną

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 5 lipca 2013 roku, sygnatura akt V RC 55/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na rzecz adwokat W. O. – Kancelaria Adwokacka w N. - kwotę 1476zł. wraz z podatkiem VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej M. W. (2) z urzędu za II instancję.

Sygn. akt X Ca 269/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 stycznia 2013 r. powód (pozwany wzajemny) M. W. (1) wniósł o uchylenie obowiązku alimentacyjnego określonego wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia (...)r. w sprawie X C (...)oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia (...)r. sygn. V RC (...). W uzasadnieniu wskazał, że wyrokiem Sądu Okręgowego rozwiązane zostało jego małżeństwo z pozwaną bez orzekania o winie, wyrok uprawomocnił się z dniem (...)r. tym samym upłynął 5 – cio letni termin o którym mowa w art. 60 § 3 krio. Następnie wniósł w drodze zabezpieczenia o wstrzymanie wykonalności wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 lutego 2007 r.

Pozwana (powódka wzajemna) wniosła pozew w którym domagała się podwyższenia obowiązku alimentacyjnego ciążącego na pozwanym do kwoty 1900 zł. W uzasadnieniu swego stanowiska powoływała się na trudną sytuację zdrowotną oraz materialną, w tym fakt utraty pracy, wskazując, że nie jest w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych.

Na rozprawie w dniu 2 lipca 2013 r. pełnomocnik powoda głównego sprecyzował, że wnosi o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego, pełnomocnik pozwanej wniosła o oddalenie powództwa o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego oraz zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych oraz o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego i podwyższenie renty alimentacyjnej do kwoty 1.900 zł od dnia wniesienia powództwa.

Wyrokiem z dnia 5 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy V Wydział Rodzinny i Nieletnich ustalił, że obowiązek alimentacyjny nałożony na powoda głównego M. W. (1) wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z dnia (...)r. w sprawie X C(...), z rentą alimentacyjną w kwocie 250 zł miesięcznie, podwyższoną wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia (...)r. sygn. V RC (...)do kwoty 600 zł miesięcznie, wygasł z dniem 20 marca 2012 r. (pkt 1 wyroku), w pkt. 2 wyroku oba powództwa oddalił.

Sąd I instancji ustalił, że wyrokiem z dnia (...)r. Sąd Okręgowy w (...) rozwiązując małżeństwo stron bez orzekania o winie, jednocześnie zobowiązał pozwanego do łozenia na rzecz powódki renty alimentacyjnej w kwocie 250 zł miesięcznie, wyrok uprawomocnił się dnia 20 marca 2007 r.

Sąd Rejonowy w dalszej części ustaleń określił sytuację materialną pozwanej oraz powoda istniejącą w momencie wydawania postanowień w przedmiocie zabezpieczenia w sprawie V RC(...).

Na mocy ugody zawartej dnia (...)r. w sprawie o sygn. akt V RC (...)pozwany zobowiązał się uiszczać na rzecz córki M. rentę alimentacyjną w kwocie 1.900 zł miesięcznie, poczynając od (...)r. i do tej pory ją uiszcza.

Pozwanej (powódce wzajemnej) oddalono odwołanie od decyzji ZUS o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd ustalił dochody stron w roku 2008 r. oraz określił sytuację materialną obu stron w tym okresie. Ponadto w sposób szczegółowy odniósł się do ich obecnej sytuacji życiowej oraz materialnej.

W wyniku ustalenia powyższego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wskazał, że powód główny w całości wykorzystał swe możliwości zarobkowe, a obecnie z powodu licznych chorób pozostaje niezdolny do pracy, otrzymuje świadczenie emerytalno – rentowe z dodatkiem 15 % z tytułu inwalidztwa, pozostającego w związku ze służbą. Odnosząc się do sytuacji pozwanej (powódki wzajemnej) Sąd uznał, że od maja 2012 r. koszty jej utrzymania są zbliżone i wynoszą ok. 1.200- 1.300 zł miesięcznie. Okoliczność, że pozwana za mieszkanie brata płaci wyższe opłaty za media nie ma zdaniem Sądu pierwszej instancji znaczenia, bowiem winna ona dążyć do obniżenia swych kosztów utrzymania, a nie bezzasadnego ich zwiększania. Ponadto Sąd wskazał, że M. W. (2) nie ma orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, nie złożyła wniosku w tym przedmiocie. Ubiegała się o rentę inwalidzką, jednak wnioski w tej sprawie został oddalony. W ocenie Sądu pierwszej instancji należało przyjąć, że pozwana jest zdolna do pracy w wyuczonym zawodzie, a co więcej orzeczenie rozwodu miało miejsce ponad 5 lat temu, a od ponad siedmiu mieszkała ona w B., zatem miała czas na przekwalifikowanie zawodowe skoro jak twierdzi nie ma uprawnień, by uczyć sztuki. Mimo kursów obsługi komputera, hotelarstwa i cateringu nie próbowała faktycznie wykorzystać tych kwalifikacji, nie udowodniła ponadto, by szukała pracy o innym profilu. Zdaniem Sądu Rejonowego może ona zarabkować tworząc między innymi biżuterię z nieodpłatnych odpadów i sprzedawać ją za pośrednictwem galerii czy internetu, a także szukać pracy w restauracjach,

catering, hotelach (po odbytych kursach), zwłaszcza w okresie wakacyjnym. Ponadto Sąd zwrócił uwagę na to, że ewentualne spory między stronami co do poszczególnych składników ich majątku wspólnego nie mogą wpływać na orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym i będą mogły być rozstrzygnięte w ewentualnym postępowaniu o podział majątku.

Sąd Rejonowy uznał, że co prawda powód (pозwany wzajemny) otrzymuje wysokie świadczenie w kwocie 6.368,74 zł netto (które uległo zmniejszeniu w porównaniu ze sprawą o sygn. akt V RC (...)), ale obecnie w całości utrzymuje córkę stron M. studiującą za granicą. Pozwana co prawda wykazała, że utraciła pracę, jednakże zdaniem Sądu nie wykorzystuje ona w pełni swych możliwości zarobkowych, nie wykazała, by skutecznie szukała pracy poza pracą w przedszkolu i punkcie przedszkolnym, poza wyuczonym zawodem. Dzięki odbytym kursom ma kwalifikacje w zakresie obsługi komputerów, hotelarstwa i cateringu (te ostatnie są cenne zwłaszcza w okresie wakacyjnym). Nadto Sąd uznał, że pozwana zamiast próbować zmniejszać koszty utrzymania, zwiększa je, utrzymując nie tylko swoje mieszkanie, ale też i brata. Wreszcie pozwana, nie podjęła próby skutecznego najmu lokalu. W konsekwencji pozwana nie udowodniła, by po jej stronie istniały wyjątkowe okoliczności wskazane w art. 60 § 3 krio. W szczególności do nich nie zalicza się skreślenia stawu kolanowego prawego w styczniu 2011 r., nie wykazała aby jakiegokolwiek schorzenie pozwanej skutkowało brakiem zdolności do pracy, nie posiada ona bowiem orzeczonego stopnia niepełnosprawności w przeciwieństwie do powoda. Ponadto nie stanowi szczególnej okoliczności fakt, że pozwana pracowała w różnych miejscach, nie udowodniła też, by z winy powoda straciła jakąkolwiek pracę i wygodne mieszkanie, wręcz przeciwnie sama dobrowolnie zgodziła się na konkretny podział majątku, powód ją spłacił, sama zrezygnowała też z pracy w G. i wskutek własnej decyzji utraciła szansę na wcześniejszą emeryturę nauczycielską.

W konsekwencji Sąd I instancji uznał, że na podstawie art. 60 § 3 krio powództwo powoda głównego zasługuje na uwzględnienie, natomiast oba powództwa pozwanej wzajemnej podlegały oddaleniu.

Wyrok Sądu Rejonowego w całości zaskarżyła pozwana (powódka wzajemna). Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie art. 60 § 3 krio poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że po stronie pozwanej nie występują szczególne okoliczności uzasadniające przedłużenie obowiązku alimentacyjnego oraz przepisu art. 138 krio poprzez jego niezastosowanie, a także błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pozwana nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości zarobkowych oraz, że nie wykazała, że skutecznie poszukiwała pracy podczas, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie świadczy, że pozwana wykorzystuje swe zdolności zarobkowe w zakresie na jaki pozwala jej stan zdrowia oraz aktualna sytuacja na rynku pracy. W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego oraz jego przedłużenie i podwyższenie renty alimentacyjnej do kwoty 1.900 zł miesięcznie, a także o zasądzenie od powoda rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie uzupełniającym apelację wniesionym osobiście przez pozwaną domagała się ona uchylenia zaskarżonego wyroku i przedłużenie obowiązku alimentacyjnego od byłego męża.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości.

Na rozprawie apelacyjnej strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podzielił ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjął je za własne. Postępowanie dowodowe zostało przez Sąd I instancji przeprowadzone prawidłowo, a dokonana przez ten Sąd ocena zgromadzonego materiału nie budzi zastrzeżeń, Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy wyjaśnił, na jakich dowodach się oparł. Dodatkowo Sąd Odwoławczy dopuścił dowód z zaświadczenia o stanie zdrowia H. W. – ojca powoda (pозwanego – wzajemnego) oraz dokumentów strony pozwanej przedłożonych na okoliczność stanu zdrowia, zaświadczenia o braku zasiłku oraz świadectwa pracy, celem uzupełnienia postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji dokonał również prawidłowej subsumcji ustalonego stanu faktycznego, podstawę prawną żądania powódki stanowi przepis art. 60 § 3 k. r. i o., zgodnie z którym obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozvodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji zasadnie uznał, że przesłanką sine qua non wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego rozwiedzionego małżonka który nie został uznany za winnego lub współwinnego rozkładu pożycia, z upływem pięciu lat od chwili prawomocnego orzeczenia rozvodu, jeżeli termin ten nie zostanie przedłużony przez sąd zależne jest od wystąpienia tzw. „wyjątkowych okoliczności”. Wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego z upływem wymienionego terminu jest zasadą, od której dopuszczalne jest odstępstwo ze względu na wspomniane „wyjątkowe okoliczności”. Nie można jednakże traktować jako wyjątkowe takich okoliczności, które normalnie występują w życiu każdego człowieka, w szczególności procesu starzenia się małżonka, połączonego ze stopniowym ubytkiem sił i schorzeniami właściwymi dla określonego wieku. Poza tym nie można ograniczać pojęcia ograniczonych okoliczności wyłącznie do nagłych wypadków, które nieoczekiwanie dotknęły jednego z małżonków.

Sąd Okręgowy zauważa, że skarżąca w swej apelacji kwestionuje właśnie omawianą przesłankę braku „wyjątkowych okoliczności” po stronie pozwanej. W tym zakresie podzielić należy wnioski Sądu Rejonowego z których to wynika po pierwsze to, że pozwana w przeciwieństwie do powoda jest osobą zdolną do pracy, ma możliwości przekwalifikowania zawodowego. Powoływana przez skarżącą okoliczność trudnej sytuacji na rynku pracy także nie stanowiła przesłanki warunkującej możliwość przedłużenia obowiązku alimentacyjnego i podniesienia go do wysokości żądanej przez pozwaną kwoty. Sąd Odwoławczy kierując się zasadami doświadczenia życiowego uznał, że aktualnie sytuacja ekonomiczna kraju jest taka, że są okresy w których istnieje możliwość szybkiego znalezienia zatrudnienia i okresy zastoju na rynkach pracy. Jednak powyższe w żaden sposób nie zwalnia pozwanej z konieczności aktywizacji zawodowej i podjęcia działań zmierzających do znalezienia zatrudnienia, zwłaszcza, że stan jej zdrowia to umożliwia, co zostało wykazane w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Sąd Okręgowy podziela w związku z tym stanowisko Sądu I instancji, co do niespełnienia przesłanek o których mowa w art. 60 § 3 k.r.o. co skutkowało musiało oddaleniem powództwa o przedłużenie obowiązku alimentacyjnego powyżej okres 5-letni a w konsekwencji także oddaleniem powództwa o podwyższenie alimentów. Powyższe skutkowało musiało oddaleniem przez Sąd Okręgowy apelacji na podstawie przepisu art. 385 k.p.c.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 7 ust. 4 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. O. – Kancelaria Adwokacka w N. kwotę 1.476 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu za II instancję.